

Apie (ne)laisvę ir (Ne)priklausomybę

Nuomonė

Nepriklausomybės švenčių fone susimastyti priverčė mūsų komandą ištikusi situacija. Likus daugiau nei savaitei iki Vasario 16-osios, kaip aktyvios nevyriausybinės organizacijos vadovė, kreipiausi į Kupiškio viešosios bibliotekos direktorių dėl šventinės akcijos „Prisėsk prie mačės, Lietuva“ organizavimo – norėjome šeimoms susiburti patalpoje, kur vaikai su tėveliais galėtų tautiškomis spalvomis dekoruoti mažas kėdutes ir parsinešti namo priminimui, kaip svarbu prisėsti prie mažo vaiko ir suprasti jo pasaulį. Ypač šių dienų įvykių kontekste.

Žinoma, direktorius, kūrybiškas ir malonus žmogus, sutiko ir pažadėjo suderinti su atsakingu darbuotoju, kuris įleistų į remontu kvėpiantį vestibulį. Kaip tik tinkama vieta konstruoti ir dažyti kėdutes, užimti vaikus, diskutuoti su tėvais! O ir bibliotekos renginiai buvo numatyti vasario 15 ir 17 dienomis. Aptarėme detales, parėngėme skelbimus ir laukėme.

Deja, kitą dieną nuotalka ėmė keistis – vadovas pradėjo kalbėti apie derinimą su Savivaldybe, su jos renginių planu. Dar kitą dieną, penktadienį, nesulaukiau žadėto skambučio. Vakarė gavau žinutę: „Pas mus renginiai – dvi parodos su pristatymais. Taigi reikia jums kitos vietos. Gal visai ne-

blagai būtų Uoginių variantas – originalu ir galėtų tapti tradicija.“

Dar mėginau įtikinti, kad renginys užtruks tik porą valandų, kad viską suorganizuosime ir sutvarkysime, tačiau išgirdau neaiškią versiją: „Savivaldybė mūsų prašė tą dieną surengti dvi parodas. Bus kažkokia kakofonija...“ Vadovas kalbėjo apie kitas galimas tuščias vietas, Jaunimo centrą. Savaitgalį tartis dėl renginio su kitomis biudžetinėmis įstaigomis būtų sudėtinga. Be to, esame laisvi rinktis bendradarbiavimo partnerius, o tuščias erdves tokiomis ir palikti.

Pasirodo, į Vasario 16-osios šventinį sukurį vargiai įmanoma patekti savanoriškoms iniciatyvoms, įtraukiančioms visą šeimą. Monografijų pristatymas ir parodų atidarymas nėra patrauklus mažiausiems mūsų piliečiams. Juk Laisvės šventimas gali turėti pačias įvairiausias formas, meilė Valtylei gali reikštis per spalvas, muziką, vaikų juoką ir šeimų bendrystę.

Kupiškėnų šeimos turi švęsti ne atokiauose Uoginių amatų dirbtuvėse ar tvarteliuose – ne ten, kur muziejuje parengta vieta gyvai aviai. Šeimos turi teisę susirinkti mūsų visų mokesčiais išlaikomose ir, deja, tuštanjančiose kultūros įstaigose. Ne savanoriai turi kurti iš biudžeto išlaidomų ir gėstančių įstaigų tradicijas,

Autorės nuotrauka

o pirmiausia iniciatyvą rodyti privalo ten dirbantys specialistai.

Antra vertus, daugelis įstaigų vadovų, manau, geranoriškai priimtų naujas nevyriausybinių organizacijų idėjas, kol „staiga“ – t. y. per dvi ilgas svarstymo ir derinimo su Savivaldybe dienas – pasikeičia nuomonė ir jaukus renginys tampa „kakofonija“, tinkama tik nuošaliam amatų centrui Uoginiuose.

Svarstau sau: jei aš, turėdama užtektinai patirties, ryšių, idėjų ir drąsos, eidama tartis kaip organizacijos vadovė, po uždelsto laukimo gavau pasiūlymą savo komandos sumanymus įgyvendinti atokiame kaime (negalvojant, kaip ten nusigauti šeimoms su vaikais), ką tuomet daryti nedidelėms gyventojų iniciatyvoms? Kaip joms prisibelsti į „nesuderinamus“ renginių grafikus?

Nenoriu leistis į asmeniškumą,

politikavimą ar svarstymą apie sąmokslų teorijas. Tiesiog labai liūdna, jei kiekviena bendradarbiavimo iniciatyva bus užgesinta Savivaldybės koridoriuose ar savo galią demonstruojančių jos funkcionierių galvose.

Ir tuomet, jau praradusi viltį suorganizuoti renginį mieste, sutinku paprastą, darbščią kupiškėnų šeimą, kuri be menkiausių diskusijų įsileidžia mus švęsti savo kuriamose autentiškose ir istorija alsuojančiose patalpose greta bibliotekos. Jie su džiaugsmu pažada pakurti krosnį, kad vaikams būtų jauku ir šilta.

Be galo liūdna paradoksas: tuomet, kai prasmingoms idėjoms užsitrenkia biudžetinių įstaigų durys, atsiveria paprastų kupiškėnų širdys. Tik tokių – atvirų širdžių – laisvę norisi švęsti!

Gaila MATULYTĖ